

A KÉKFRANKOS SZŐLŐFAJTA BOGYÓTEXTÚRA PARAMÉTEREINEK VÁLTOZÁSA ELTÉRŐ VÍZELLÁTOTTSÁGÚ TERMŐHELYEKEN

Zsófi Zs¹, Villangó Sz¹, Bálo B², Pálfi Z¹

¹KRF Szőlészeti és Borászati Kutatóintézete, Eger

²Budapesti Corvinus Egyetem, Szőlészeti és Borászati Intézet, Szőlészeti Tanszék

Levelező szerző: Dr. Zsófi Zsolt zszs@szbki-eger.hu

A különböző termőhelyek eltérő ökológiai feltételei döntően befolyásolják a borszőlő minőségi paramétereit. A kékszőlők esetében a fenolos érettség alapvetően meghatározza a végeredményt, azaz a bor érzékszervi jellemzőit és analitikai paramétereit. A fenolos érettség egyik fontos jellemzője az, hogy a héjon tartás során a bogyó héjából milyen mértékben tudnak kioldódni a színanyagok és tanninok. Az érés során kémiai változások mellett a bogyók és magvak textúra jellemzői is változnak. Az antocianin bogyóhéjból történő kivonhatósága szoros összefüggést mutat a bogyóhéj egyes textúra jellemzőivel. Kevés ismeret áll rendelkezésre arról, hogy a különböző ökológiai potenciállal rendelkező termőhelyek hogyan befolyásolják a bogyók textúra tulajdonságait. Vizsgálataink célja az volt, hogy a szőlőbogyók textúra változásait nyomon kövessük két eltérő vízellátottságú termőhelyen, két évjáratban (2011, 2012) és ezen változások, a környezeti hatások, valamint a színanyagok kivonhatósága között összefüggéseket keressünk.

A vizsgálatokat Kékfrankos szőlőfajtán, az Egri borvidék két eltérő jellegű termőhelyén végeztük (**Kőlyuktető** – jó vízellátottság, **Nagy Eged-hegy** – vízhiány). Az évjáratok és a termőhelyek klimatikus jellemzőit automata meteorológia állomással követtük nyomon. A növények szezonális gázcseréjét és stresszeltségi állapotát Ciras-1 infravörös gázanalizátorral mértük. Az érési időszakban a bogyók textúra változásait textúra elemzővel (Stable Micro System) végeztük el. A bogyókon az alábbi jellemzőket vizsgáltuk: héjkeménység (F_{sk}), héjrugalmasság (E_{sk}), héj átszakításához szükséges munka (W_{sk}), héjvastagság (Sp_{sk}), magkeménység (F_s), magrugalmasság (E_s), a mag töréséhez szükséges munka (W_s), a bogyó keménysége (BH), kohéziója (BC_o), nyúlósága (BG), rugalmassága (BS) rágóssága (BC). Emellett a bogyók fenolos érési indexe (kivonhatósági indexe) is meghatározásra került.

Mindkét vizsgált évjárat csapadékszegény volt. 2012-ben több csapadék hullott, de a magasabb hőmérséklet miatt ez kisebb mértékben hasznosult. A csapadék kisebb mértékű hasznosulását a leveleken mért fotoszintetikus aktivitás is alátámasztja. 2012-ben a lejtős termőhelyen a sztómavezető képesség értékei végig közepesen erős vízhiány jeleit mutatták, 2011-ben csak a zsendülésig, valamint az érési időszak végén alakult ki vízhiány.

A bogyóhéj keménysége fordított értékeket mutatott a termőhelyeken a két évjáratban. 2011-ben a lejtős termőhelyen a bogyó héja keményebb volt, 2012-ben viszont Kőlyuktetőről gyűjtött héjmintákra volt ez jellemző. A termőhelyeken hasonló, trendszerű változást csak a bogyóhéj rugalmassága mutatott mindkét évben. A bogyóhéj mindkét évben a vízhiányos ültetvényben és a stresszeltebb évjáratban volt vastagabb. A magvak keménységének változása az évjárathatással mutatott összefüggést. 2012-ben a magvak mindkét termőhely esetében keményebbek voltak, mint 2011-ben. A bogyók további textúra paramétereiben nem találtunk jelentős különbséget sem az évjárat sem pedig a termőhely vonatkozásában. A színanyag kivonhatósági index a bogyóhéj rugalmasságával mutatta a legszorosabb összefüggést.

A kutatás a Bolyai János Posztdoktori Ösztöndíj és a FENMAT09 pályázat segítségével valósult meg.